

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

119. SESJA PLENARNA W DNIACH 10, 11 I 12 PAŹDZIERNIKA 2016 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania UE na rzecz administracji elektronicznej na lata 2016–2020

(2017/C 088/11)

Sprawozdawca: Martin ANDREASSON (SE/EPL), członek Rady Regionu Västra Götaland**Dokument źródłowy:** Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania UE na rzecz administracji elektronicznej na lata 2016–2020. Przyspieszenie transformacji cyfrowej w administracji”

COM(2016) 179 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje całościową koncepcję zaprezentowaną we wniosku oraz cel polegający na usunięciu istniejących barier cyfrowych na jednolitym rynku i powstrzymaniu fragmentacji, która nastąpiła w związku z modernizacją administracji publicznych.
2. Podkreśla kluczowe znaczenie władz lokalnych i regionalnych, z jednej strony w ramach modernizacji administracji jako podmiotów tworzących infrastrukturę cyfrową i usługi cyfrowe i nimi zarządzających w obszarach istotnych dla społeczeństwa, a z drugiej strony jako podmiotów odpowiedzialnych za bezpośrednie świadczenie swoim mieszkańcom usług spełniających oczekiwania ludzi w coraz bardziej cyfrowym świecie.
3. Podkreśla duże znaczenie usług publicznych jako siły napędowej procesu cyfrowej transformacji gospodarki europejskiej, niezależnie od administracji elektronicznej. Odnotowuje, że planowane wnioski obejmują środki dotyczące większości sytuacji życiowych obywateli, z wyłączeniem sektora kultury i kształcenia.
4. Dostrzega znaczenie modernizacji instytucji publicznych i systemów rządzenia oraz ich udostępnienia osobom prywatnym i przedsiębiorstwom poprzez usługi cyfrowe. W związku z tym podkreśla swoje poparcie dla rozwoju transgranicznych usług publicznych, zwłaszcza tych zapewniających interoperacyjność i przekazywanie informacji, takich jak elektroniczne zamówienia publiczne, identyfikacja elektroniczna, podpisy elektroniczne, elektroniczne dostarczanie dokumentów oraz inne podstawowe elementy administracji elektronicznej⁽¹⁾.
5. Zaleca, aby władze lokalne i regionalne mające znaczenie dla powodzenia planowanych środków zostały zaangażowane nie tylko we wdrażanie, lecz również w przygotowanie planowanych środków krajowych i narzędzi wymienionych w planie działania.

⁽¹⁾ Zob. CdR 4165/2014, 5960/2013, 5559/2013, 3597/2013, 1646/2013, 2414/2012, 1673/2013, 626/2012, 402/2012, 65/2011, 104/2010 i 5514/2014.

6. Proponuje, aby Komitet Regionów był reprezentowany w radzie kierowniczej ds. planu działania na rzecz administracji elektronicznej, tak aby dyskusje odzwierciedlały wymiar lokalny i regionalny, mając na uwadze fakt, że duża część usług opieki społecznej świadczona jest przez podmioty lokalne i regionalne.

Wprowadzenie

7. Podziela pogląd Komisji, że administracja elektroniczna to administracja bardziej przejrzysta, prostsza i skuteczniejsza.

8. Uznaje, że znaczenie nadawane cyfryzacji sprawowania rządów przez władze europejskie, krajowe lub lokalne jest zjawiskiem pozytywnym, zwłaszcza z punktu widzenia uproszczenia czasochłonnych procedur biurokratycznych, a także ze względu na fakt, że cyfryzacja umożliwia obywatelom śledzenie działań legislacyjnych, uzyskiwanie na bieżąco informacji na temat zagadnień bezpośrednio ich dotyczących oraz aktywne uczestnictwo w procesie decyzyjnym.

9. Zgadza się jednocześnie z oceną Komisji, że spora liczba obywateli i przedsiębiorstw nie wykorzystuje jeszcze w pełni potencjału cyfrowych usług publicznych, oraz wskazuje, że rozwój administracji elektronicznej w Europie przebiega nierównomiernie między państwami członkowskimi i regionami.

10. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście cel, jakim jest uczynienie z planu działania instrumentu łączącego wysiłki na rzecz modernizacji administracji w Europie.

11. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że dynamiczny i elastyczny projekt planu działania pozwala na przyjmowanie dodatkowych środków, w ramach których można wykorzystać wiedzę władz lokalnych i regionalnych na temat świadczenia cyfrowych usług publicznych w obszarach istotnych dla społeczeństwa, takich jak kształcenie, opieka i usługi zdrowotne, działalność gospodarcza, infrastruktura itp.

12. Zwraca uwagę na potencjał zarządzania cyfrowego w wielu dziedzinach, np. w zakresie reagowania na klęski żywiołowe. Korzystanie z technologii mobilnych, internetu i mediów społecznościowych do przekazywania informacji może być użytecznym narzędziem służącym nie tylko gromadzeniu, rozpowszechnianiu i koordynowaniu danych, ale także wspieraniu demokratycznej rozliczalności i przejrzystości.

13. Zwraca uwagę na ambitne założenie, iż plan działania będzie pełnił funkcję katalizatora na rzecz modernizacji sektora publicznego. Aby mogło się to powieść, trzeba zaangażować władze lokalne i regionalne oraz zapewnić im odpowiedni dostęp do źródeł finansowania i środków wspierających w ramach programów UE koordynowanych z wykorzystaniem planu działania.

Koncepcja i podstawowe zasady

14. Popiera wyrażoną przez Komisję koncepcję zakładającą, aby do 2020 r. administracja i instytucje publiczne były otwarte, skuteczne i powszechne oraz aby zapewniały wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom w całej UE wolne od granic, spersonalizowane, przyjazne dla użytkownika cyfrowe usługi publiczne typu koniec-koniec.

15. Potwierdza znaczenie przypisywane przejrzystej administracji zapewniającej otwarty i bezpieczny dostęp do danych i usług, gdyż jest to ważne z punktu widzenia większej przejrzystości i skuteczności. Jednocześnie zwraca uwagę, że niektóre informacje przetwarzane przez instytucje publiczne wymagają wysokiego poziomu ochrony.

16. Z zadowoleniem przyjmuje zasadę przewidującą domyślną cyfrowość świadczenia usług przez administracje publiczne, dlatego podkreśla, że należy podejmować świadome, długofalowe i systematyczne wysiłki z myślą o jeszcze szerszym włączeniu cyfrowym, tak aby więcej osób miało dostęp do infrastruktury i kompetencji oraz mogło korzystać z możliwości, jakie daje cyfryzacja.

17. Popiera stopień ambicji wyrażony w zasadzie przewidującej, że administracje publiczne zwracają się do obywateli i przedsiębiorstw o te same informacje tylko raz.

18. Jednocześnie dostrzega wyzwania prawne, techniczne i organizacyjne, które należy przezwyciężyć w celu ponownego wykorzystania informacji, i w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje projekt pilotażowy dotyczący stosowania zasady jednorazowości w transgranicznych kontaktach przedsiębiorstw oraz jest zdania, że rozległe relacje przedsiębiorstw z władzami lokalnymi i regionalnymi należy poddać analizie w fazie pilotażowej.

19. Uważa, że warto rozważyć nowatorskie koncepcje wysuwane w ramach administracji elektronicznej, takie jak elektroniczne karty pobytu zapewniające obywatelom i przedsiębiorstwom dostęp do niektórych usług e-administracji bez konieczności fizycznego zamieszkiwania. Zmniejsza to uciążliwość biurokratyczną i stwarza atrakcyjniejsze warunki inwestowania dla przedsiębiorstw zagranicznych.

20. Dostrzega, że zasada opracowywania w sposób powszechny treści i usług cyfrowych przynosi korzyści wszystkim użytkownikom, zwłaszcza zaś osobom niepełnosprawnym. Dlatego też ważne jest kontynuowanie współpracy i badań w celu zaktualizowania istniejących norm, tak aby były one dostosowane do rozwoju technologicznego.

21. Zgadza się z zasadą przewidującą, że administracje publiczne powinny wymieniać się informacjami i danymi ze sobą oraz z obywatelami i przedsiębiorstwami w sposób otwarty i powszechny. Jednocześnie podkreśla, że wszystkie organizacje powinny być w stanie określić, które informacje należy udostępnić, a które mają być chronione.

22. Podkreśla swe poparcie dla zasady domyślnej transgraniczności usług administracji elektronicznej świadczonych przez administracje publiczne i podkreśla, że władze lokalne i regionalne, przeważnie w regionach przygranicznych, mogą odgrywać decydującą rolę w określaniu i rozwijaniu usług transgranicznych, które są odpowiednie, skuteczne i bezproblemowe.

23. Podkreśla swe poparcie dla zasady domyślnej interoperacyjności, która stanowi kluczowy czynnik pozwalający wykorzystać możliwości cyfryzacji

24. Zgadza się z Komisją, że na wczesnym etapie kształtowania usług cyfrowych należy uwzględnić odpowiednią ochronę danych osobowych, prywatności i bezpieczeństwa informacji, ponieważ brak zaufania do usług cyfrowych nadal hamuje rozwój administracji elektronicznej.

25. Jednocześnie podkreśla, że zasada „standardowo transgraniczny” dla administracji elektronicznej i interoperacyjności publicznej nie może zastąpić już dobrze funkcjonujących rozwiązań krajowych, regionalnych i lokalnych, lecz powinna raczej dać ogólny obraz norm i specyfikacji, który władze mogłyby wykorzystać w celu osiągnięcia interoperacyjności w sytuacji, gdy konieczne byłoby odnowienie istniejących już systemów.

26. Wskazuje, że każda organizacja, która posługuje się wszelkiego rodzaju danymi wrażliwymi, musi systematycznie dbać o klasyfikację danych i bezpieczeństwo, szczególnie dlatego, że takie działania jak zmyślne ataki hakerów, wojna cybernetyczna i cyberterroryzm mogą wywołać bardzo duże szkody. W ramach wszelkich wysiłków zmierzających do zapewnienia przejrzystości każdy zbiór danych uznany za godny ochrony musi zostać faktycznie objęty odpowiednią ochroną. W pewnych skrajnych przypadkach może to oznaczać, że dane lub cały system trzeba fizycznie odseparować od internetu.

27. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym harmonizację ram prawnych w kontekście ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, ale zwraca uwagę, że konkurencja w tej dziedzinie jest globalna, i podkreśla, jak ważne jest, aby ramy prawne nie hamowały tempa rozwoju nowych rozwiązań i usług.

28. Podkreśla wagę skutecznych wytycznych odnoszących się do rozporządzenia o ochronie danych, a także konieczność uwzględnienia wszystkich podmiotów w dyskusji na temat prawa własności i odpowiedzialności związanej z przetwarzaniem danych osobowych.

29. Podkreśla rolę Komisji w tworzeniu podstawowych warunków dla interoperacyjności i harmonizacji umożliwiających wymianę informacji, na której opierają się te zasady.

Priorytety polityczne

30. Podkreśla, że w Europie wciąż żyją ludzie, którzy nie mają dostępu do internetu lub nie posiadają wystarczających umiejętności cyfrowych, aby móc korzystać z usług cyfrowych. Trzeba podjąć aktywne wysiłki w celu zwiększenia włączenia cyfrowego.

31. Podkreśla, że wiarygodne, wysokowydajne i przystępne sieci na wszystkich obszarach są niezbędne w celu zapewnienia dostępu wszystkim obywateli i przedsiębiorstw do nowoczesnych cyfrowych usług publicznych i umożliwienia im czerpania korzyści z nowej generacji rozwiązań technologicznych (internet rzeczy, duże zbiory danych, e-zdrowie, inteligentne miasta itp.).

32. Podkreśla, że należy konsekwentnie i nieustannie rozwijać możliwości wsparcia na szczeblu europejskim i krajowym, tak aby wspomagać wdrażanie szybkich sieci szerokopasmowych na wszystkich obszarach, zwłaszcza na obszarach wiejskich w regionach, w których brak rentowności często utrudnia rozwój napędzany przez rynek.

33. Podkreśla, że zmodernizowanie administracji publicznej wymaga opracowanych wspólnie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami uzgodnionych norm i specyfikacji technicznych, pozwalających świadczyć skuteczne usługi cyfrowe wielokrotnego użytku charakteryzujące się wysokim stopniem interoperacyjności.
34. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiedziany przegląd europejskich ram interoperacyjności oraz wzywa Komisję do dalszego popierania wykorzystywania przez administracje sformułowanych w tych ramach zaleceń.
35. Podkreśla, że władz lokalnych i regionalnych nie należy postrzegać jedynie jako użytkowników transgranicznych norm i usług. Są one również ważnymi producentami w obrębie europejskich ram interoperacyjności.
36. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza opracować prototyp na potrzeby europejskiego katalogu norm ICT w zakresie zamówień publicznych, oraz podkreśla kluczowe znaczenie każdego zamówienia publicznego – zwłaszcza w przypadku władz lokalnych i regionalnych – dla uniknięcia uzależnienia od zamkniętego systemu oraz dla umożliwienia wdrożenia rozwiązań i usług charakteryzujących się wysokim poziomem interoperacyjności i innowacyjności.
37. Wzywa Komisję do ściślejszej współpracy z lokalnymi i regionalnymi władzami w ramach podejmowanych przez nią wysiłków na rzecz wspierania pełnego przejścia w 2019 r. na system elektronicznych zamówień publicznych, zwłaszcza że związane z tym wyzwania mogą się pojawić na lokalnym i regionalnym poziomie wdrażania. Niezmiernie ważną będzie współpraca z samorządami terytorialnymi oraz z sektorem prywatnym, tak aby osiągnąć pełną kwotę oszczędności szacowaną na ponad 2 bln EUR, którą można uzyskać z rynku zamówień publicznych.
38. Zauważa, że identyfikacja elektroniczna stanowi podstawowy warunek bezpiecznych, skutecznych i dostępnych cyfrowych usług publicznych, oraz z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja planuje przyjęcie środków w celu przyspieszenia wdrożenia usług eIDAS⁽²⁾.
39. Zauważa, że prace nad interoperacyjnością i normami wymagają czasu, długofalowej wizji oraz wystarczającego i ciągłego finansowania.
40. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym fakt, że Komisja ma określić, w jaki sposób należy zagwarantować długotrwałą stabilność transgranicznych usług cyfrowych. Jest to niezbędne w celu wzbudzenia zaufania do usług i ich technicznych elementów składowych oraz dopilnowania, by działania podejmowane w związku z tymi pracami nie poszły na marne.
41. Jest zdania, że instytucje publiczne powinny, we współpracy z sektorem prywatnym oraz niekomercyjnym, podejmować wspólne działania, by zapewnić infrastrukturę o należytej dostępności. Wzywa jednak Komisję do uważnego zbadania skutków i ograniczeń związanych z ewentualnym stosowaniem zasady „braku systemów odziedziczonych” ze względu na trudności z ustaleniem odpowiednich ram czasowych aktualizowania systemów i technologii w cyfrowym ekosystemie.
42. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, aby portal „e-Sprawiedliwość” stanowił punkt kompleksowej obsługi obejmujący różne informacje i funkcje pozwalające komunikować się oraz poszukiwać informacji i praktyk związanych z europejskim wymiarem sprawiedliwości i postępowaniami sądowymi, informacji dotyczących przedsiębiorstw i rejestru dłużników niewypłacalnych.
43. Z zadowoleniem przyjmuje obowiązkowe wzajemne połączenie rejestrów przedsiębiorstw wszystkich państw członkowskich, ponieważ firmy coraz częściej prowadzą działalność poza granicami krajów. W związku z tym istnieje coraz większa potrzeba informacji dotyczących przedsiębiorstw w kontekście transgranicznym i coraz większy popyt na nie, również w europejskich regionach przygranicznych.
44. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście także elektroniczne wzajemne połączenie rejestrów dłużników niewypłacalnych mające na celu zwiększenie przejrzystości i pewności prawa na rynku wewnętrznym oraz eliminowanie „turystyki sądowej”.
45. Popiera inicjatywę na rzecz łatwiejszego korzystania z rozwiązań cyfrowych w całym cyklu życia przedsiębiorstwa oraz zakłada, że ta inicjatywa będzie się wiązać ze zmniejszeniem obciążeń biurokratycznych przedsiębiorstw.

(²) Rozporządzenie (UE) nr 910/2014.

46. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza zaproponować rozszerzenie zakresu jednolitego mechanizmu elektronicznego dotyczącego rejestracji i zapłaty VAT oraz dopomina się o ukierunkowane na cele opracowanie złożonych przepisów dotyczących podatku VAT w celu ułatwienia handlu cyfrowego na poziomie transgranicznym. Byłoby to korzystne zwłaszcza dla małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw, gdyż jest im trudniej niż większym firmom podołać kosztom administracyjnym nieodłącznie związanym ze złożonymi przepisami.

47. Popiera zwiększenie transgranicznej mobilności obywateli dzięki systemowi elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego (EESSI) oraz informacji między pracownikami i pracodawcami w UE (EURES).

48. Pozytywnie odnosi się do unijnej inicjatywy umożliwiającej transgraniczną wymianę informacji dotyczących zdrowia i usług zdrowotnych, obejmującą interoperacyjne systemy recept cyfrowych, co wzmacnia bezpieczeństwo pacjentów, jest zgodne z zamierzeniami określonymi w dyrektywie w sprawie mobilności pacjentów ⁽³⁾ oraz podnosi jakość i skuteczność opieki zdrowotnej.

49. Zgadza się z Komisją, że jak najszerszy udział obywateli, przedsiębiorstw i naukowców w opracowywaniu i świadczeniu cyfrowych usług publicznych poprawia jakość, efektywność i użyteczność tych usług.

50. Podkreśla, że otwarte dane udostępniane w bezpieczny i wiarygodny sposób osobom trzecim stanowią fundament umożliwiający modernizację i transformację władz lokalnych i regionalnych, tak aby mogły one świadczyć w ramach swojej działalności innowacyjne usługi przyszłości.

51. Z zadowoleniem przyjmuje więc inicjatywę w sprawie unijnej platformy, na której organy publiczne mogłyby udostępniać dane i usługi, ale podkreśla, że Komisja powinna promować rozwój i koordynację strategii mających na celu otwarcie danych, zapewniając władzom lokalnym i regionalnym wsparcie techniczne i metodyczne.

52. Podkreśla, że udostępnianie interoperacyjnych danych wysokiej jakości opiera się na świadomej pracy m.in. nad architekturą informacji, klasyfikacją informacji i interoperacyjnością na wszystkich szczeblach, dlatego z zadowoleniem przyjmuje rozbudowę i wdrożenie infrastruktury danych na szczeblu UE, gdzie wysiłki podejmowane w ramach dyrektywy INSPIRE mogą nierzadko stanowić wzorzec dla opracowywania wspólnych opisów danych.

53. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście inicjatywę dotyczącą europejskiej chmury obliczeniowej ⁽⁴⁾, która stanowi szansę na zwiększenie przejrzystości i skuteczności, ponieważ umożliwia utworzenie współdzielonej infrastruktury chmury na potrzeby świadczenia cyfrowych usług publicznych.

54. Podkreśla, że umiejętności i kompetencje cyfrowe obywateli, pracowników i osób poszukujących pracy mają ogromne znaczenie dla wszechstronnego wdrożenia cyfryzacji w gospodarce oraz dla modernizacji administracji.

Realizacja planu działania

55. Zgadza się, że realizacja planu działania wymaga wspólnego zaangażowania i współodpowiedzialności na wszystkich szczeblach administracji, oraz zwraca uwagę na odpowiedzialność spoczywającą na władzach lokalnych i regionalnych, które są najważniejszym łącznikiem sektora publicznego z obywatelami i przedsiębiorstwami.

Bruksela, dnia 11 października 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Markku MARKKULA

⁽³⁾ 2011/24/UE.

⁽⁴⁾ COM(2016) 178 final.